

26 SEP 2011

Kriminalomsorgen region sør

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:
201101620 D TRH

Vår ref:
201008116-28

Dato:
21.09.2011

MERKNADER TIL HØRINGSFORSLAG – PRØVELØSLATELSE AV UTENLANDSKE INNSATTE MV.

Viser til høringsbrev av 17.6.2011 med høringsfrist 19.9.2011. Etter avtale med Torkell Roar Hoel oversendes våre merknader etter fristen.

Kriminalomsorgen region sør støtter ikke forslaget.

Prøveløslatelse av utenlandske innsatte som utvises med varig innreiseforbud

Forholdet til rettslige grunnprinsipper og sammenheng i regelverket

Vår hovedinnvending mot høringsforslaget er at en lovendring som foreslått vil ha virkninger som strider mot grunnleggende rettsprinsipper, heriblant likebehandlingsprinsippet og forbudet mot usaklig forskjellsbehandling.

Løslatelse av utlendinger med varig innreiseforbud etter halv tid kun dersom de er statsborgere i et land Norge ikke har soningsoverføringsavtale med fremstår for oss som tilfeldig, og forskjellsbehandlingen i forhold til andre innsatte kan etter vårt syn ikke forsvares. I praksis vil en særlig uheldig virkning være ulikhetene for domfelte som er statsborgere i land Norge ikke har soningsavtale med, og domfelte som har gjennomført lang fengselsstraff i Norge før soningsoverføring til hjemlandet og gjennomføring av reststraffen der. I disse tilfellene vil hensynet til tynge straffegjennomføring kunne vurderes å være lignende, og det er således ingen saklig grunn til bruddet med likebehandlingsprinsippet, enn den formalistiske ulikheten i form av inngått soningsoverføringsavtale eller ikke.

Etter dette er det gjenstående hensynet som taler for en løsning som foreslått, plasshensyn. Slik vi vurderer det kan ikke plasshensyn alene legitimere løslatelse etter kun gjennomført halv straffetid.

Videre er vi av den oppfatning at hensynet til sammenheng i regelverket taler mot en løsning som foreslått, særlig sammenhengen med normene for straffutmåling herunder straffens begrunnelse.

Innføring av løslatelse som foreslått fremstår ikke å ha sammenheng med begrunnelsen for straff om allmennpreventiv virkning idet en innføring av regelen etter vår vurdering vil åpne for anpassninger når slik løslatelse blir kjent, og generelt kan virke støtende for allmennheten.

Sammenhengen med en individualpreventiv begrunnelse for straff synes også å være fraværende. Kriminalomsorgen region sør stiller seg spørrende til hvordan man kan legitimere et system hvor man nekter løslatelse til det norske samfunnet, men ikke løslatelse til utlandet. Slik vi ser det foreligger det derfor prinsipielle utfordringer ved å innføre regler som impliserer at prøveløslatelse av domfelte etter gjennomført halv straffetid ikke er problematisk så fremt domfelte løslates til utlandet, som gjør at forslaget bør forkastes.

Målgruppe

Ut fra høringsbrevet synes målgruppen for tiltaket å være begrenset, og vi stiller spørsmål ved nødvendigheten av innføring av et nytt regelsett på utsiden av eksisterende prøveløslatelsesregler i straffegjennomføringsloven § 42.

Vi har kontaktet departementet for informasjon om hvor stor andelen av de som blir utvist etter ilagt straff, som gis varig innreiseforbud. Tilbakemeldingen fra departementet var at det ikke forelå noen konkret informasjon om dette. Etter dette kontaktet vi derfor UDI. UDI opplyste at de ikke hadde noen utarbeidet oversikt nå, men at statistikkavdelingen der kunne utarbeide en oversikt etter henvendelse med slik anmodning. Vi foreslår at dette gjøres før forslaget eventuelt videreutvikles.

I sine merknader foreslår Ringerike fengsel at målgruppen utvides slik at det ikke kun gjelder utlendinger som har varig innreiseforbud, men også utlendinger som har tidsbegrenset innreiseforbud. Dette forslaget støttes av region sør, dersom reglene blir innført og det viser seg at gruppen som gis varig innreiseforbud er minimal. Vi viser for øvrig til Ringerike fengsels anførsler til problemstillingen.

I tillegg til de objektive vilkårene som oppstilles for løslatelse, foreslås det at det både skal foretas en konkret vurdering om løslatelse er tilrådelig, og om løslatelse samlet sett er urimelig og støtende. Telemark fengsel innvender til denne avgrensningen i målgruppen, at det er duket for stor grad av usaklig forskjellsbehandling, og viser blant annet til de utfordringene kriminalomsorgen har hatt med en annen skjønnsmessig rettslig standard, vurderingen av hva som er forenelig med *den alminnelige rettsoppfatning*. Region sør er langt på vei enig i disse innvendingene og viser til at dersom man ønsker å bruke en rettslig standard vil det være mer naturlig å bruke *alminnelig rettsoppfatning*, som kriminalomsorgen allerede er kjent med.

Ringerike fengsel etterspør en eksplisitt konkretisering av hvem som faller inn under målgruppen, og som dermed ikke kategoriseres som *de mest alvorlige forbrytelsene*.

Gjeninnsetting ved reststraff

Kriminalomsorgen region sør presiserer at det er behov for regler om ankekompetanse, jf reglene om omgjøring av samfunnsstraff og gjeninnsettelse etter brudd på vilkår for prøveløslatelse i straffeprosessloven § 76 siste ledd.

Telemark fengsel påpeker at dersom ordningen som beskrevet i høringsforslaget innføres, er muligheten for gjeninnsettelse av reststraff helt nødvendig. Fengselet stiller blant annet spørsmål om hvordan begjæringen om gjeninnsettelse i fengsel skal gå parallelt med politiets sak om overtredelse av innreiseforbudet etter utlendingsloven § 47 jf straffeloven § 342.

Ringerike fengsel støtter forslaget om gjeninnsettelse etter ulovlig retur og foreslår at straffegjennomføringsloven § 44 endres i den forbindelse, slik at straffegjennomføringen avbrytes automatisk fra tidspunktet for ulovlig innreise, og ikke fra det tidspunktet begjæring om gjeninnsettelse bringes for retten.

Administrative og økonomiske konsekvenser

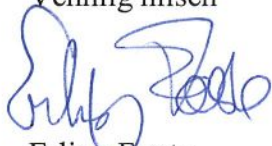
Slik vi vurderer det vil ordningen i tillegg til noe økning i saksmengde på lokalt og regionalt nivå, innebære økt trykk på utlendingsforvaltningen for å treffe vedtak i utvisningssaker. I henhold til UDI sine nettsider er veiledende saksbehandlingstid for utvisning nå 12 måneder.

* * *

Avslutningsvis ønsker vi å presisere at dersom departementet likevel ønsker å innføre løslatelse av utenlandske domfelte som er utvist med varig innreiseforbud, foreslår vi som alternativ til innføring av ny straffegjennomføringslov § 42 a, at løslatelse etter 7/12 straffetid gjeninnføres. Telemark fengsel går også inn for en slik løsning. Vi mener at en slik løsning harmoniserer bedre med hensynet til likebehandling. Alternativt kan målgruppen for løslatelse etter halv straffetid etter straffegjennomføringsloven § 42 tredje ledd utvides.

Vi viser for øvrig til Ringerike fengsel og Telemark fengsels høringsuttalelser som følger vedlagt.

Vennlig hilsen

Erling Pæste
assisterende regiondirektør

Signun Våg
rådgiver

Vedlegg: Høringsuttalelse fra Ringerike fengsel av 22.08.11

Høringsuttalelse fra Telemark fengsel av 30.08.11

Kopi til: Ringerike og Telemark fengsel (sendes elektronisk)